

ŠPILJA KOD BARE VOJNIKUŠE

Piše: Hrvoje Cvitanović
Speleološki klub Ursus spelaeus - Karlovac

foto: Hrvoje Cvitanović

UVOD

Nakon istraživanja Ponora u Podastrani 2003. godine, koji je istražen do duljine 648 metara, raspitali smo se kod mještana Pazarišta o drugim speleološkim objektima u tom području. Saznali smo za izvor špilju u selu Kalinovača nedaleko od Donjeg Pazarišta. Mještani koji su nam dali tu informaciju rekli su da im nije poznato je li već tkogod od speleologa istraživao taj objekt. Kako u našoj državi, nažalost, ne postoji speleološki katastar, ovu informaciju nismo mogli potvrditi ni na taj način. No, kako to već biva, tek 2011. godine na početku speleološkoga kampa „Klementa 2011“ dolazimo pred ulaz u špilju, istražujemo je i topografski snimamo. Kako lokalno stanovništvo nema naziv za špilju, mi smo je nazvali po području gdje se nalazi.

POLOŽAJ OBJEKTA

Špilja se nalazi kod sela Kalinovača u predjelu zvanom Bara Vojnikuša ispod brda Ravna kosa. Od osnovne škole u Kalinovači do špilje ima oko 370 m zračne linije. Ulaz u nju nalazi se uz potok Otešica. Koordinate ulaza u špilju jesu: X= 4942,191 , Y=5516,767

, Z=585 m, topografska karta 1 : 25000, 419-3-4 BAŠKE OŠTARIJE. Oznaka pločice na ulazu jest 069-040. Špilja je označena na topografskoj karti.

OPIS OBJEKTA

Špilja kod Bare Vojnikuše ima dva ulaza. Niži ulaz, odnosno lijevi (gledano od ulaza) možemo smatrati i glavnim jer ima funkciju povremenog izvora. Njegove su dimenzije 9 x 2,2 m. Drugi ulaz (desni) nalazi se odmah uz glavni. Visinska razlika između ova dva ulaza jest 2 m. Desni ulaz zbog svojeg položaja nema hidrološku funkciju izvora. Njegove dimenzije jesu 6 x 1,2 m. Od ovog se ulaza iz smjera jugozapada spušta kanal prema donjem ulazu. Njegova duljina jest 11 m.

Na 15 metara od ulaza kanal se račva i mijenja smjer SI-JZ. Jugozapadni kanal duljine je 28 m. Prosječna širina mu je 4 - 6 m. Na 4 m od kraja postoji penj od 2 m. Ispod tog penja, između kamenja, osjeća se strujanje zraka. Vidljivo je da otuda povremeno izbija voda. Kanal završava zasiganim suženjem.

Sjeveroistočni kanal duljine je 32 m

i završava s uskom neprolaznom pukotinom koja se nakon 4 m proširuje u dvoranicu gdje se vidi jezero. Pred kraj ovoga kanala ima dosta sigastih ukrasa. Na polovici ovoga sjeveroistočnoga kanala nalazi se jezero 7 x 5 m.

Od T15 počinje dio špilje koji je stalno hidrološki aktivan, a njegov je smjer pružanja prema jugoistoku. Od spomenute točke potrebno je ispenjati se računajući s dubinom jezera 2 m i isto se toliko spustiti u kanal koji je do svojega krajnjeg djela i sifona dugačak 14 m. Ispod spusta postoji sifon dubine 4 m koji se podvlači pod spomenuti kanal. Na 5 m prije kraja potrebno je ponovno ispenjati se iz vode 1 m, gdje se dolazi u paralelno jezero nepoznate dubine. Iznad jezera

Ulaz u špilju foto: Hrvoje Cvitanović

ŠPILJA KOD BARE VOJNIKUŠE

KALINOVAČA, GORNJE PAZARIŠTE, GOSPIĆ

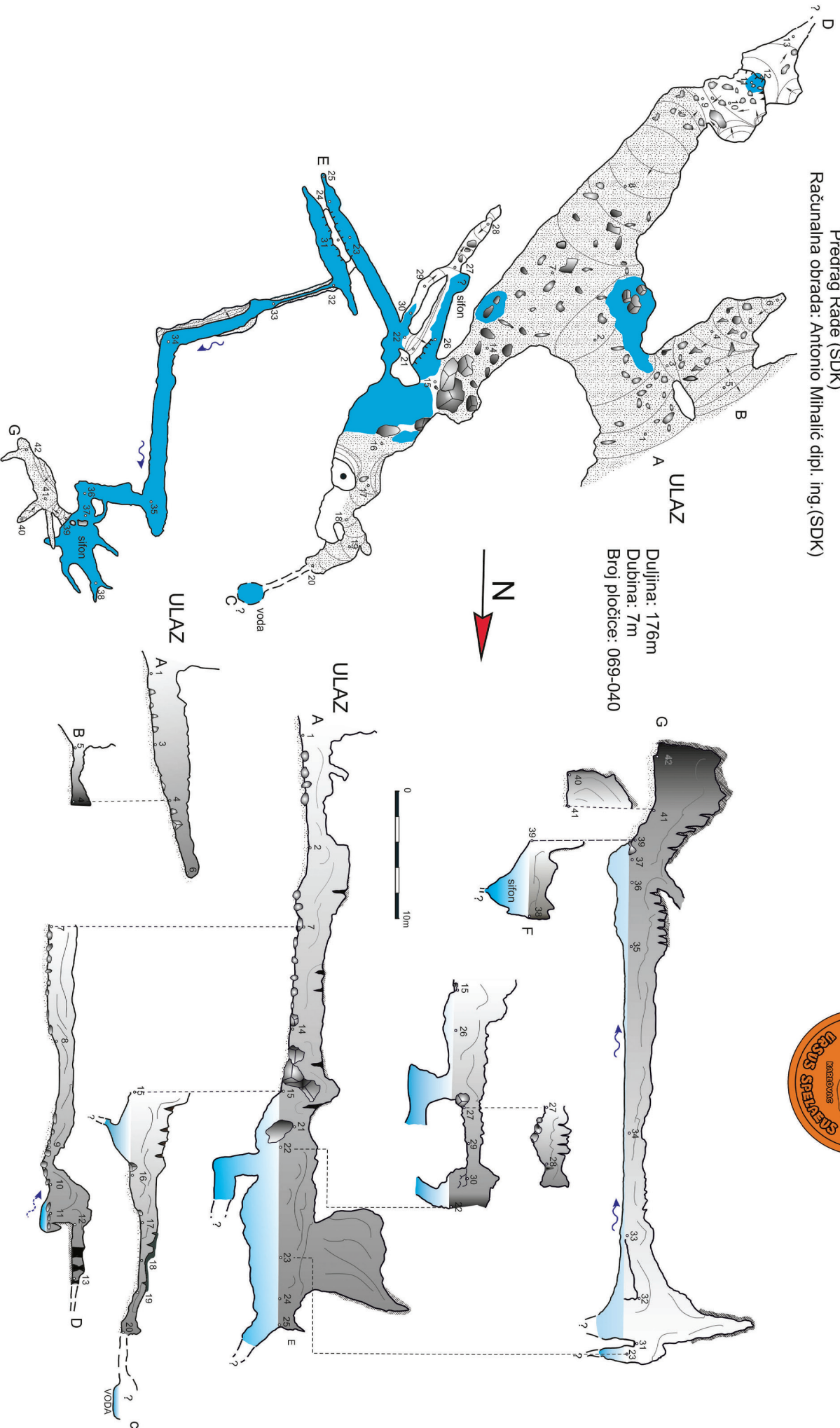
Topografski snimio: Hrvoje Cvitanović (SKUS)

Mjerila: Nataša Cvitanović (SKUS)

Istražili: Nikola Gruborović (SKUS)

Pretrag Rade (SDK)

Računalna obrada: Antonio Mihalčić dipl. ing. (SDK)

Jugoistočni kanal foto: Hrvoje Cvitanović

je dimnjak visine 10 m. Iz jezera kanal nastavlja dalje prema zapadu. Nakon ulaza u njega počinje se pojavljivati vodeni tok. Nakon 14 m kanal mijenja smjer prema sjeveru a duljina mu je 13 m. Ovdje nestaje vodeni tok odnosno počinje dublja voda (1 m) i kanal ponovo kreće prema zapadu. Tu počinje dvoronica 7 x 5 m sa sifonskim jezerom, iz kojega na jugozapad kreće suhi kanal s tri kraća odvojka. Ujedno je to i kraj špilje. Od sifonskog jezera do izlaza vode na površinu, odnosno izvora Crno vrelo ima 10-ak metara.

Prije već spomenutog penja u vodeni dio špilje, postoji sporedni kanal koji odlazi prema jugozapadu u duljinu od 14 m. Na njegovoj polovici postoji sifon oko 4 m dubine i povratni kanal na vodeni dio od 7 m duljine.

Između dviju istraživačkih akcija provedene dana 27. 7. i 3. 8. 2011. padala je jaka kiša i bilo je vidljivo da je iz špilje na glavni ulaz izlazila voda.

Ukupna tlocrtna duljina svih kanala je 176 metara, dok je dubina špilje 7 metara.

BIOSPELEOLOŠKI NALAZI

Tijekom istraživanja u špilji skupljen je biološki materijal. Prikupljena je kopnena i vodena fauna. Pronađeni su primjerci iz sljedećih skupina životinja: *Amphipoda*, *Isopoda*, *Diplopoda*, *Aranea*, *Trichoptera*. Materijal se nalazi u zbirci Hrvatskog biospeleološkog društva.

SUDIONICI ISTRAŽIVANJA: Nikola Gruborović, Nataša Cvitanović, Mirna Mateša-Rade, Hrvoje Cvitanović (SKUS), Predrag Rade (SDK), Natali Svetina (SOŽ), Neven Šuica (SKOL) i Lidija Starešinčić (SOD).

Početak hidrološki aktivnog djela špilje foto: Hrvoje Cvitanović

KOD BARE VOJNIKUŠE CAVE IN LIKA

In 2003, after the exploration of the Podastrana Abyss with a length of 648 m, members of the Speleological Club Ursus Spelaeus found out about the resurgence in the village of Kalinovača in the vicinity of Donje Pazarište. However, the exploration of this cave only took place in 2011. In heavy rain and melting snow the cave functions as a spring. The prospect of further exploration is only possible by cave diving. Since the local population has no name for the cave, we have named it after the area where it is located. The length of all the passages is 176 m, and the depth is 7 m.